

Bayramların Dinimizdeki Yeri ve Değerlendirilmesi

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

“Bizim uğrumuzda gayret gösterip mücahede edenlere, elbette muvaffakiyet yollarımızı gösteririz. Muhakkak ki Allah iyi davrananlarla beraberdir.” (Ankebut; 69).

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

“Sizden biriniz kendisi için sevip arzu ettiği şeyi, din kardeşi için de sevip arzu etmedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz.” (Buhârî, İmân 7)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, **Bayramların dinimizdeki yeri ve değerlendirilmesi** hakkında olacaktır.

Dinî millî özel bir kutsiyeti ve ehemmiyeti olan, ümmetçe ve milletçe kutlanan günlere **bayram** denir.

"Kurban Bayramı, Hz. İbrahim ve İsmâil'den günümüze kadar, hep bir teslimiyet, hasbîlik, kahramanlık ve bir fedâkarlık sembolü olagelmiştir. Bu günler, Medine'de Allah'ın emri doğrultusunda Hz. Peygamber'in kavli ve fiilî tatbikatiyle ümmete bayram olarak teşrî' buyrulmuştur.¹ Bir hadis-işerifte: "Allah katında günlerin en büyüğü yevm-i nahr'dır (Kurban Bayramının birinci günü). Bunu fazilette yevm-i nefr takip eder (kurbanın 2. günü)".² Buyrulmuştur. Benzer bir hadiste ise: "Allah katında günlerin en büyüğü,

1) Ebu Davud, Edâhî 1. Fazilet ve kudsiyetini bildiren hadislerden hareketle Kurban Bayramının, Allah katında en hayırlı ve en efdal gün olduğu veya arafe gününe denk olduğu belirtilmiştir.

2) Ebu Davud, Menâsik 19.

Kurban Bayramının birinci ve ikinci günüdür." ³
İfadesiyle geçmektedir.

Efendimiz (s.a.s) hicretle Medine'ye geldiğinde, Medinelilerin iki bayram günü vardı. "Bu iki gün(ün mana ve mahiyeti) nedir?" diye onlara sordu. "Biz cahiliye devrinde bu günlerde eğlenirdik!" dediler. Aleyhisselatü vessalam Efendimiz: "Allah Teala, kutlamakta olduğunuz bu iki gününüze karşılık, size onlardan daha hayırlı iki gün lutfetti: **Kurban Bayramı ve Ramazan Bayramı.**" Buyurdular.

Arafe günü ve Kurban Bayramı günleri, İslâm'ın kudsî ve semavî kongresi hükmünde olan, hac ibadetinin de vakitleridir. Müslümanların bütün samimiyetleriyle günahlarının affına yol aradıkları.. ve bu gâyeye ma'tûf, bazılarının Beytullah'a yüz sürüp, Arafat'ta vakfeye durdukları ve Muhammedî bir ruhla yalvarıp yakardıkları bir gündür." ⁴ **Bu bayram, peygamberlerin anılarını tazelemek,** Allah için canı ve malı feda etmek, bu yolda sabır ve metanet göstermek konusunda onları örnek almak anlamları taşır.⁵

"Biz gerçekten sana verdik kevser. Sen de Rabbin için namaz kıl ve kurban kesiver!" emr-i İlahîsi de Allah Resul'ünün zâtında bütün mü'minlere, bayram namazı kılıp kurbanlar keserek, Kurban Bayramı'nı kutlamalarını emretmektedir. (*Kevser;1-2*)

3) Suyuti, Câmiu's-Sağîr, 2/3.

4) Gülen, Sonsuz Nur, 1/19.

5 (Dihlevî, 2/92-93)

Peygamber Efendimiz (s.a.s) Medine-i Münevvere de iken, bayram namazlarını “**Musalla**” denilen meydanda; erkek, kadın, genç ve çocuklarla beraber kılarlardı. Hatta namaz kılamayan kadınların da gelmelerini, hutbeyi dinlemelerini, duaya iştirak etmelerini ve sadaka vermelerini tavsiye ederdi.

Bayram günleri, yapılan amellerin katbekat karşılığının verildiği, **mübarek bir zaman dilimidir**. Allah Rasulü (s.a.s), bayram namazına giderken ve gelirken yollara dizilenlerin bayramlarını kutlar, (*Dihlevî, 2/92*) **bayram namazları sonunda sadaka ve hediyeler verir, vermeye de teşvik ederdi**. Bu verilenlerin günahların bağışlanmasına vesile olacağını bildirirdi. (*Müslim, Salâtü'l-Iydeyn 9*)

“**Ramazan ve Kurban Bayramlarını, “Lailahe illallah, Allahü Ekber, Sübhanallah ve Elhamdülillah**’lar ile süsleyin.” hadis-i şerifince, bayramlarda bolca tekbir, tehlil, tesbih ve tahmidler getirilmesi sünnettir. (*Suyûtî, Câmiu's-Sagîr, 4/69*) Özellikle Kurban Bayramı, “**teşrik tekbirleri**” ile her yanda yankılanır, yeryüzü işi olmaktan çıkar, semavî bir mana ve tarifsiz bir te’sire ulaşır.

Aziz Müminler!

Bayramlar kısılgına rağmen haftaların, hatta ayların hayrını, bereketini ve neşesini bağrında saklayan zamanın altın dilimleridir. Bayramları hakiki manada değerlendirebilenlere Cenâb-ı Hakk’ın öyle ekstradan teveccühleri ve sürpriz ihsanları vardır ki; onlara **bayram olmayan on ayda, belki birkaç senede ulaşamaz**. Zira bayramlar, bütün insanî münâsebetlere en pratik bir vesîle,

kitleler hâlinde kaynaşmaya en uygun bir ortamdır... Bayramlar; ekilen fitne tohumlarıyla birbirinden uzaklaşmış insanların, yeniden toparlanmasına, birbirleriyle kucaklaşmasına, kırgınların ve küskünlerin barışmasına, dostlukların pekişmesine vesile olabilir. Hassaten bayramlarda insanların gurbet ve yalnızlıkları paylaşılmalı, bütün üzgün yüzler güldürülmeye, mahzun gönüller teselli edilmeye çalışılmalı.

“Bayramları neşe ve sevinç günleri” olarak niteleyen Peygamber Efendimiz’in irşadını dikkate alalım. Aktüalitenin bizleri boğmasına izin vermeyelim. Bayramlarımızı, yaralarımızı sarma adına bir hamleye dönüştürelim. Bayramların herkesi kucaklayan, herkese açık o yumuşak ve müsamahalı atmosferi içinde küskünlere gidelim, insanlar arasında kaynaşma sağlayacak faaliyetlerde bulunalım. Efendimizin tavsiyesine kulak verip yakınlarımıza, dostlarımıza, zor durumdaki kardeşlerimize, **onları arayıp selam vererek**, sevginin ilk adımını atalım.

Ziyaretlerle büyüklerin gönüllerini alalım, iltifat ve hediyelerle küçükleri sevinçlere gark edelim ve hatta Müslüman olmayan insanlarla bile değişik diyalog köprüleri temin ederek, bir sulh atmosferi oluşturulup onlara karşı önyargıya sahip bulunmadığımızı ortaya koyalım.

Bayramlarda günler ve saatler, hep ibadet endeksli ayarlanmalı, ziyaretlerimizde kitap hediye etmeli, mümkünse kısada olsa kitap okuyup, dua edip öyle ayrılmalı, bunun için bayram günleri bile, birer fırsat olarak değerlendirilmelidir.

Bu kıymetli zaman dilimlerinde, Cenâb-ı Hakk'a teveccühte bulunma ve O'nun rızasına ulaşma adına; sevgi, kardeşlik ve insanlık için koşturup durma da çok önemlidir. Bayramları, varlık gayesi ve dava mefkuresi doğrultusunda yaşamak, **hac yapıyor gibi kazanca vesile olabilir...**(*Fas. Fasıla, 2/147*)

Allahım! Hacda sana yönelmiş temiz kalpler hatırına; şu mübarek zaman diliminde, dünyanın her tarafında, **milyonlarca ihtiyaç sahibi insanın imdadına koşmak için,** seferler düzenleyen kardeşlerimiz hürmetine, insanımızın ve topyekûn insanlığın yüzünü **güldür,** bizlere hem dünyada hem de ahirette **gerçek bayramlar lütfeyle.**